

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Lietuvos draudimo rinkos apžvalga

2020 m. I–III ketvirčiai

Apžvalgą parengė
Finansų rinkos priežiūros tarnybos
Bankų ir draudimo įmonių priežiūros departamento
Draudimo įmonių priežiūros skyrius

Pasiteirauti
info@lb.lt

Nemokama informacijos linija
+370 800 50 500

TURINYS

1. BENDRA LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA	5
2. LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS RAIDA	6
2.1. Draudimo įmokos	6
2.2. Draudimo išmokos	8
3. PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO VEIKLOS APŽVALGA	10
4. LIETUVOS RESPUBLIKOJE LICENCIJUOTŲ DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINĖS VEIKLOS REZULTATAI	10
5. ĮMONIŲ MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMŲ VYKDYMAS.....	13
6. DRAUDIMO BROKERIŲ ĮMONĖS	14
7. VARTOTOJŲ IR DRAUDIMO RINKOS DALYVIŲ GINČŲ NAGRINĖJIMAS.....	15

Ši apžvalga, vertinant draudimo rinkos raidos pokyčius, apima bendrą visų Lietuvoje veikiančių draudimo rinkos dalyvių veiklą, vykdomą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Vertinant finansinių ir kapitalo normatyvų vykdymą bei šių rodiklių pokyčius, nagrinėjama tik šalyje registruotų 8 draudimo įmonių (visoje jų veiklos teritorijoje) ir 97 draudimo brokerių įmonių veikla (visoje jų veiklos teritorijoje). Lietuvos teritorijoje veikiančių filialų veiklos finansiniai rezultatai ir kapitalo rodikliai nevertinami, nes šių subjektų finansinę ir mokumo kapitalo reikalavimų vykdymo priežiūrą vykdo juos įsteigusių įmonių buveinių šalių priežiūros institucijos.

Rengiant šią apžvalgą naudoti Lietuvos banko duomenys ir skaičiavimai.

Santrumpos

ES	Europos Sąjunga
IGD	investicinis gyvybės draudimas
KIS	kolektyvinio investavimo subjektas
MTPVCAD	motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas
TPVCAD	transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas
UADBB	uždaroji akcinė draudimo brokerių bendrovė
VP	vertybiniai popieriai
VVP	vyriausybės vertybiniai popieriai

1. BENDRA LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA

Per 2020 m. pirmus tris ketvirčius draudimo rinkoje pasirašyta 710,3 mln. Eur draudimo įmokų, t. y., palyginti su 2019 m., draudimo rinka išaugo vos 0,6 proc. Tačiau skirtingų draudimo šakų rezultatai išsiskyrė: gyvybės draudimo įmokos padidėjo 8,6 proc. ir sudarė 211,6 mln. Eur, o ne gyvybės draudimo įmokos buvo 2,5 proc. mažesnės nei prieš metus ir sudarė 498,6 mln. Eur.

Didžioji ne gyvybės draudimo sutarčių dalis yra sudaroma metams, todėl paskelbta pandemija ir dėl to įvykę kai kurių veiklų ar sričių suvaržymai šios rinkos smukimui padarė reikšmingą įtaką, ir, nepaisant vasaros pradžioje atlaisvintų suvaržymų, negrįžo į įprastą padėtį. Nors pandemija ir suvaržymai turėjo įtakos ir gyvybės draudimo sutarčių sudarymui, dėl didėjusių draudimo įmokų pagal ankstesniais laikotarpiais sudarytas gyvybės draudimo sutartis bendras gyvybės draudimo įmokų augimas sudarė net 8,6 proc. Gyvybės draudimo sektoriuje didžiausią dalį (64,2 %) sudarė ir sparčiausiai augo (12,7 %) IGD. Ataskaitiniu laikotarpiu draudėjams išmokėta draudimo išmokų suma sudarė 374,2 mln. Eur – tai 1,3 proc. didesnė išmokų suma nei prieš metus.

Apibendrinant draudimo rinkos pokyčius praėjus 2020 m. trims ketvirčiams, kurių metu rinka kaip ir visa šalis išgyveno pirmąją COVID-19 viruso bangą – karantiną (nuo kovo 16 d. iki birželio 17 d.), dėl to įvestų ūkinės veiklos ir gyventojų judėjimo suvaržymą bei visų šių ribojimų panaikinimą ir grįžimą prie įprasto gyvenimo ritmo, galima būtų teigti, kad draudimo rinkos dalyviai kilusią riziką suvaldė, o įtaka rinkos rodiklių pokyčiams vertintina kaip įvairiapusė. Viena vertus, reikšmingai nukrito sudarytų sutarčių skaičius, o ir praėjus trims ketvirčiams nesugrįžo į buvusį 2019 m. rugsėjo 30 d. lygį (–8,7 %). Kita vertus, draudimo rinkos šakų rezultatai, įvertinus pagal draudimo įmokų apimtį, buvo skirtingi: ne gyvybės draudimo šakoje fiksuotas nuosmukis (–2,5 %), o gyvybės – augimas (+8,6 %). Dėl ypatingos padėties metu tarptautinių institucijų ir Lietuvos banko teiktų rekomendacijų (nemokėti akcininkams dividendų iš 2019 m. uždirbto pelno ir nevykdyti savų akcijų išpirkimo sandorių) įgyvendinimo ir dėl dviejų ne gyvybės draudimo bendrovių susijungimo Lietuvos Respublikoje registruotų draudimo įmonių turtas išaugo, kapitalo bazė sustiprėjo, visų bendrovių veikla buvo pelninga.

Nagrinėjamu laikotarpiu bendras Lietuvoje registruotų draudimo įmonių rezultatas buvo pelnas, kuris sudarė 39,4 mln. Eur. Visos įmonės vykdė privalomuosius mokumo kapitalo reikalavimus.

2020 m. liepos 1 d. baigtas Baltijos šalyje veikusių ne gyvybės draudimo bendrovių *Seesam Insurance AS* ir *ADB „Compensa Vienna Insurance Group“* sujungimas. Šis įvykis turėjo reikšmingą įtaką išaugusiems Lietuvos Respublikoje registruotų bendrovių turto, kapitalo ir kitų rodiklių dydžiams. Draudimo brokerių įmonės taip pat veikė pelningai ir uždirbo 5,4 mln. Eur pelno – tai 13,5 proc. daugiau nei praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu.

Nuo šių metų liepos 1 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – *Sodra*) valdomam Pensijų anuitetų fondui pradėjus teikti II pakopos pensijų fonduose sukauptų sumų pensijų anuitetų mokėjimo paslaugą, per ketvirtį buvo gauta 115 prašymų dėl pensijų anuitetų, pagal kuriuos bendra vienkartinė įmokų suma sudarė daugiau nei 2 mln. Eur.

2. LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS RAIDA

Šalies rinkoje draudimo paslaugas teikė 19 Lietuvoje registruotų draudikų – 8 įmonės ir 11 kitose ES šalyse registruotų įmonių filialų: 8 draudikai vykdė gyvybės draudimo ir 11 – ne gyvybės draudimo veiklą. Trečiąjį ketvirtį Lietuvos rinkoje baigė veiklą Estijos bendrovės *Seesam Insurance AS* Lietuvos filialas, pastarąją prijungus prie ADB „Compensa Vienna Insurance Group“. 2020 m. trečiąjį ketvirtį veikė 97 draudimo brokerių įmonės.

2.1. DRAUDIMO ĮMOKOS

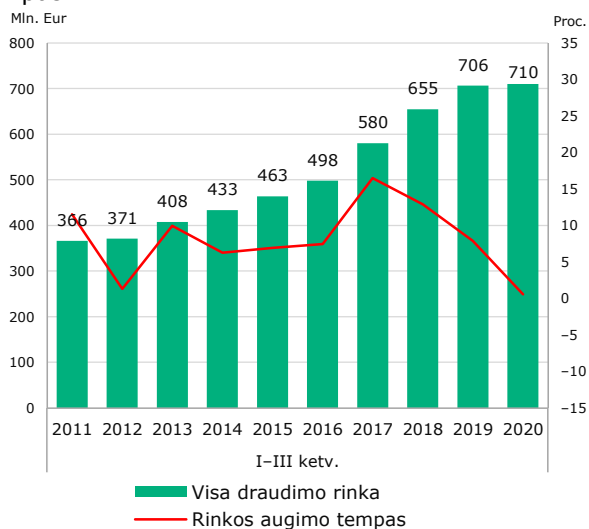
Ataskaitiniu laikotarpiu Lietuvoje registruotų draudimo įmonių ir kitų ES valstybių narių draudimo įmonių Lietuvoje įsteigtų filialų pasirašyta draudimo įmokų suma sudarė 710,3 mln. Eur, t. y., palyginti su 2019 m. atitinkamu laikotarpiu, rinka išaugo vos 0,6 proc. Pandemijos įtaka draudimo rinkai ir toliau stebima, nors gyvybės ir ne gyvybės draudimo šakoms ji skirtinga. Gyvybės draudimo įmokos paaugo 8,6 proc. – iki 211,6 mln. Eur, ne gyvybės draudimo įmokos susitraukė 2,5 proc. ir sudarė 498,6 mln. Eur. Ne gyvybės draudimo veiklos apimtis reikšmingiausiai traukėsi TPVCAD, kito transporto priemonių draudimo ir medicininių išlaidų draudimo grupių – atitinkamai 8, 2,3 ir 1,9 proc., nors, analizuojant tik per trečiąjį ketvirtį pasirašytų įmokų apimtį, TPVCAD ir kito transporto priemonių draudimo veikla pagyvėjo, palyginti su pirmais dviem ketvirčiais. Padidėjo gyvybės draudimo šakos visų rūšių draudimo, išskyrus draudimą su teise dalytis pelną, kuris pastaruosius kelerius metus nėra populiarus tarp draudėjų, įmokos.

1 lentelė. Draudimo įmokos

Eil. nr.	Draudimo šakos	Suma, mln. Eur			Augimo tempas, proc.	
		2018 09 30	2019 09 30	2020 09 30	2019 m.	2020 m.
1.	Gyvybės draudimas	179,5	194,8	211,6	8,5	8,6
2.	Ne gyvybės draudimas	475,3	511,5	498,6	7,6	-2,5
3.	Iš viso	654,8	706,3	710,3	7,9	0,6

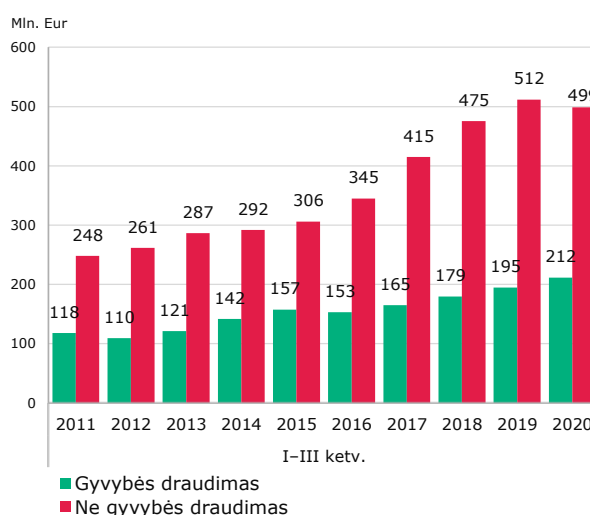
Šaltinis: Lietuvos bankas.

1 pav. Visos rinkos draudimo įmokų kaita ir augimo tempas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo įmokų kaita

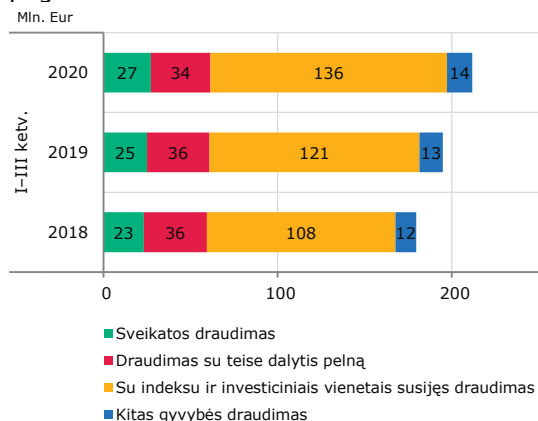

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Ataskaitiniu laikotarpiu, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, IGD įmokos išaugo net 12,7 proc. Nepaisant didelio įmokų augimo (jį iš esmės nulėmė ankstesniais laikotarpiais sudarytos sutartys), šių metų pirmais ketvirčiais kritęs IGD sutarčių sudarymas (tam didžiausią įtaką turėjo pandemija), trečiąjį ketvirtį kol kas nepasiekė buvusio lygio – per šių metų tris ketvirčius, palyginti su 2019 m. atitinkamu

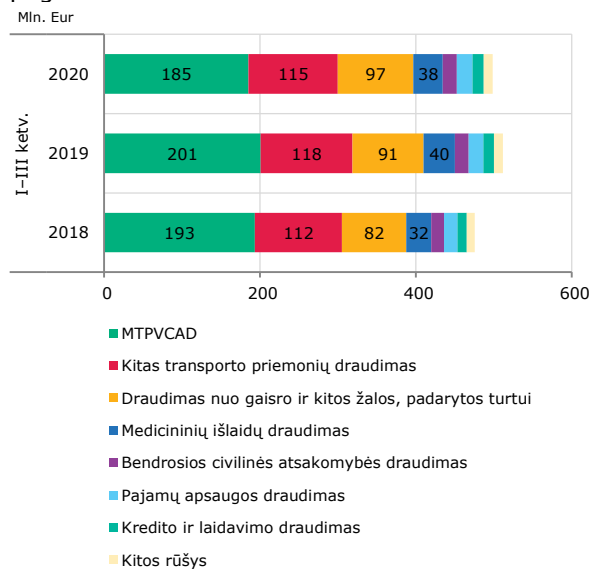
laikotarpiu, sudarytų sutarčių skaičius krito net 31,8 proc. Šios draudimo rūšies draudimo įmokų augimą lėmė 12,1 proc. padidėjusios periodinės įmokos ir 23,6 proc. – vienkartinės įmokos, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu. Per pandemiją nukritus investicinių vienetų vertėms, draudėjai pasinaudojo situacija nusipirkti investicinių vienetų už mažesnę kainą – taip investavo turimas laisvas lėšas vienkartinėmis draudimo įmokomis ir pasididino galimybę atkūrus fondo vertes turėti didesnę investicinę turtą. Tradicinio gyvybės draudimo su kaupimo elementu draudimo įmokos sumenko 4,8, sudarytos sutartys taip pat susitraukė 38,5 proc. Pastarojo gyvybės draudimo dalis visame gyvybės draudimo portfelyje per metus sumažėjo 2,3 proc. p., nes draudėjai renkasi populiarenesnę IGD, kad turėtų gyvybės draudimo apsaugas bei galimybę, nors ir rizikingesnę, uždirbti daugiau. Kito gyvybės draudimo atveju sudarytų sutarčių skaičius krito 7,2 proc., tačiau pasirašytos įmokos išlaikė teigiamą augimą ir buvo 7,6 proc. didesnės. Nuo karantino paskelbimo pradžios sumažėjo sudarytų sutarčių, ypač gyvybės draudimo mirties atveju, skaičius, tačiau rugsėjo mėn. atsigavo ir buvo sudarytos 4 768 sutartys, o kovo–birželio mėn. – vidutiniškai 2 304 sutartys per mėnesį. Tikėtina, tam įtakos turėjo gyvybės draudimo bendrovių vykdomos akcijos, susijusios su draudimu, įskaitant draudimo apsaugą nuo COVID-19, ir didėjantis būsto paskolų skaičius. Sveikatos draudimo, kaip papildoma apsauga prie kaupiamųjų gyvybės draudimo sutarčių, įmokos išaugo 9 proc. ir sudarė 27,2 mln. Eur.

3 pav. Gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal rūšis

Šaltinis: Lietuvos bankas.

4 pav. Ne gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal rūšis

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. balandžio mėn. prasidėjusi ne gyvybės draudimo rinkos mažėjimo tendencija nepakito ir trečiąjį ketvirtį, priežastis tokia pati – labiausiai sumažėjo transporto draudimo rinkos apimtis.

Didžiausią (37,1 %) ne gyvybės draudimo rinkos portfelio dalį sudarančios MTPVCAD pasirašytos įmokos, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, sumenko 7,9 proc. ir sudarė 185,2 mln. Eur. Sudarytos sutartys mažėjo panašiu tempu, koku jos didėjo prieš metus, t. y. sudaryta sutarčių 4,4 proc. mažiau. Kitų transporto priemonių draudimo įmokos sumažėjo ne taip reikšmingai kaip MTPVCAD – 2,3 proc. ir buvo pasirašyta 114,8 mln. Eur draudimo įmokų. Šios draudimo rūšies sudarytų sutarčių skaičius išaugo 13 proc. ir tai buvo beveik dvigubai didesnis augimas nei prieš metus. VĮ „Regitra“ duomenimis, birželio mėn. pagyvėjęs naujų registruotų transporto priemonių skaičius ir šalyje atlaisvinti karantino suvaržymai skatino pastarosios draudimo rūšies sutarčių didesnę augimą birželio–rugsėjo mėn. Vis dėlto skaičiai rodo, kad konkurencinė kova tarp draudikų dėl transporto priemonių draudimo rūšių tebesitęsia, todėl ir TPVCAD, ir kitų transporto priemonių draudimo rūšių vidutinės kainos tebėra sumažėjusios, nei jos buvo praėjusių metų pabaigoje ir šių metų pradžioje. Turto draudimo atveju visame pasaulyje vykstanti

pandemija neatnešė neigiamų pasekmių apimties augimui – žmonės netgi labiau buvo linkę drausti savo turtą. Pastarosios draudimo rūšies pasirašytos įmokos ir sudarytos sutartys didėjo atitinkamai po 5,9 ir 3,9 proc. Pandemija visame pasaulyje suvaržė keliaujančius žmones, nulėmė ir sveikatos draudimo rinkos, apimančios medicininių išlaidų ir pajamų apsaugos draudimą, apimties traukimąsi – pasirašytų įmokų suma smuko beveik 2, sudarytų sutarčių skaičius – net 35,8 proc.

2.2. DRAUDIMO IŠMOKOS

Draudimo išmokų išmokėta 374,2 mln. Eur – 1,3 proc. daugiau nei praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu. Vertinant išmokų apimtį pagal draudimo šakas, gyvybės draudimo išmokų suma sumažėjo beveik 1 proc. – iki 94,3 mln. Eur, o ne gyvybės draudimo išmokų suma padidėjo 2,1 proc. – iki 279,8 mln. Eur. Ne gyvybės draudimo šakos išmokų sumos padidėjimui didžiausią įtaką turėjo išmokėtos išmokos pagal turto draudimo rūšies sutartis.

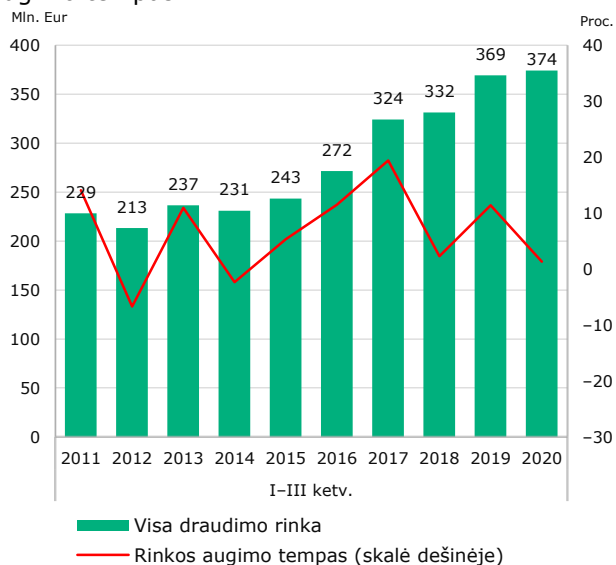
2 lentelė. Išmokos

Eil. nr.	Draudimo šakos	Suma, mln. Eur			Augimo tempas, proc.	
		2018 09 30	2019 09 30	2020 09 30	2019 m.	2020 m.
1.	Gyvybės draudimas	96,1	95,2	94,3	-0,9	-0,9
2.	Ne gyvybės draudimas	235,4	274,1	279,8	16,4	2,1
3.	Iš viso	331,5	369,4	374,2	11,4	1,3

Šaltinis: Lietuvos bankas.

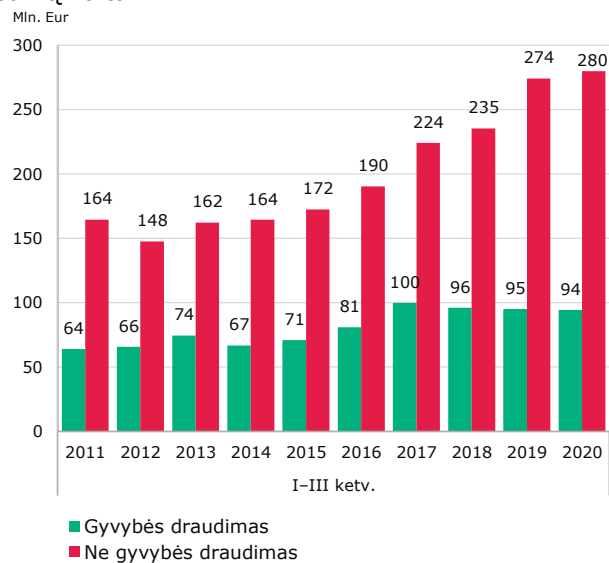
Pandemijos pradžioje prognozuoto galimo masinio gyvybės draudimo sutarčių nutraukimo ar dalinio sukauptos sumos atsiėmimo nebuvo, priešingai, didžiausią gyvybės draudimo dalį sudarančio IGD, išmokų, išmokėtų nutraukus sutartį, ar dalinio sukauptos sumos išmokėjimo suma, palyginti su tokiu pačiu laikotarpiu prieš metus, sumažėjo 4,4 proc. ir sudarė 48,4 mln. Eur. Galimybė su draudiku susitarti ir atidėti įmokų mokėjimą sunkiu draudėjui laikotarpiu sudarė palankias sąlygas masiškai nenutraukti sutarčių pandemijos laikotarpiu. Draudimo su kaupimo elementu atveju šių išmokų suma padidėjo 12,6 proc. arba buvo išmokėta 6,9 mln. Eur, tačiau šios draudimo rūšies šių išmokų augimo tendencija stebima visais laikotarpiais. Išmokų, išmokėtų pagal gyvybės draudimo sutartis pasibaigus sutarties terminui, suma buvo 8,6 proc. didesnė arba išmokėta 26,8 mln. Eur išmokų. Išmokos draudimo žaloms padengti sumažėjo 13 proc. ir sudarė 11,2 mln. Eur. Mažiausią gyvybės draudimo išmokų dalį sudarantys anuitetiniai (rentos) mokėjimai šių metų trečiąjį ketvirtį sudarė 1,1 mln. Eur ir buvo 17,1 proc. didesni nei atitinkamu laikotarpiu prieš metus.

5 pav. Visos rinkos draudimo išmokų sumų kaita ir augimo tempas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

6 pav. Išmokėtų gyvybės ir ne gyvybės draudimo sumų kaita

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Draudimo išmokos, išmokėtos pagal transporto priemonių draudimo sutartis, 2020 m. trečiąjį ketvirtį sudarė 183,4 mln. Eur ir buvo 1,5 proc. mažesnės nei tuo pačiu laikotarpiu prieš metus. Pasibaigus karantinui, prasidėjus pagrindinių atostogų metui, laisviau pradėjus keliauti šalies viduje bei už jos ribų, vasarą ir pirmąjį rudens mėnesį, palyginti su šių metų antruoju ketvirčiu, TPVCAD išmokų vienetais skaičius padidėjo 1,3 proc., tačiau bendras devynių mėnesių išmokų skaičius buvo 6,7 proc. mažesnis nei prieš metus. Pagal TPVCAD sutartis draudikai išmokėjo 108,1 mln. Eur išmokų ir tai buvo 0,4 proc. daugiau nei prieš metus. Kitų transporto priemonių draudimo išmokos sudarė 75,3 mln. Eur ir buvo 4,1 proc. mažesnės. Pagal turto draudimo sutartis per tris ketvirčius išmokėta 53,2 mln. Eur, arba 25,6 proc. daugiau nei prieš metus. Vien per trečiąjį ketvirtį žalų buvo 2,2 karto daugiau nei per pirmąjį ar antrąjį ketvirčius ir išmokėta 30,5 mln. Eur. Vasarą dėl audrų apgadinto turto padidėjo turto draudimo išmokos: vien liepos-rugsėjo mėn. išmokėta 30,5 mln. Eur suma. Paminėtina, kad audros nulėmė ne tik turto draudimo rūšies nuostolius, buvo daug pranešimų ir dėl krušos apgadintų transporto priemonių. Pasėlių draudimo atveju taip pat padidėjo išmokėtos išmokos – per šių metų tris ketvirčius išmokėta 8 mln. Eur, o per visus 2019 m. išmokos sudarė vos daugiau nei 3 mln. Eur.

3. PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO VEIKLOS APŽVALGA

Nuo šių metų liepos 1 d. *Sodros* valdomas Pensijų anuitetų fondas pradėjo teikti II pakopos pensijų fonduose sukauptų pensijų anuitetų mokėjimo paslaugą. Per pirmus tris veiklos mėnesius buvo 115 priimtų sprendimų ir gautų prašymų dėl pensijų anuitetų mokėjimo, kurių bendra vienkartinė įmokų suma sudarė beveik 2 mln. Eur. Dažniausiai gyventojai rinkosi standartinį pensijų anuitetą su garantuotu laikotarpiu, mažiausiai – atidėtąjį pensijų anuitetą. Pensijų anuitetų fondas tolesniems įsipareigojimams vykdyti suformavo 2,1 mln. Eur techninių atidėjinių sumą, o per pirmus veiklos mėnesius jau išmokėta 10,5 tūkst. Eur.

3 lentelė. 2020 m. trečiojo ketvirčio Pensijų anuitetų fondo veiklos rodikliai

Eil. nr.	Pensijų anuitetų rūšis	Priimti sprendimai ir prašymai dėl pensijų anuitetų mokėjimo, vnt.	Pensijų anuitetų įmokos, Eur	Pensijų anuitetų išmokos, Eur
1.	Standartinis pensijų anuitetas	25	449 190	3 226
2.	Standartinis pensijų anuitetas su garantuotu laikotarpiu	79	1 540 844	7 231
3.	Atidėtasis pensijų anuitetas	11	35 911	0
4.	Iš viso	115	2 025 945	10 457

4. LIETUVOS RESPUBLIKOJE LICENCIJUOTŲ DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINĖS VEIKLOS REZULTATAI

2019–2020 m. buvo vykdomas *Vienna Insurance Group* priklausančių dviejų Baltijos rinkoje veikusių ne gyvybės draudimo bendrovių ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ ir *Seesam Insurance AS* veiklos reorganizavimo procesas. Bendrovių reorganizavimas baigtas 2020 m. liepos 1 d., prie Lietuvos Respublikoje registruotos ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ prijungiant Estijos Respublikoje registruotą *Seesam Insurance AS* bendrovę. 2020 m. trečiasis ketvirtis yra pirmas ataskaitinis laikotarpis, kai bendrovė pateikė sujungtų bendrovių finansinių ataskaitų duomenų rinkinį, todėl, lygindami rinkos pokyčius su ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, turime įvertinti, kad jiems įtakos turėjo ne tik rinkoje vykstantys procesai, bet ir bendrovių sujungimas.

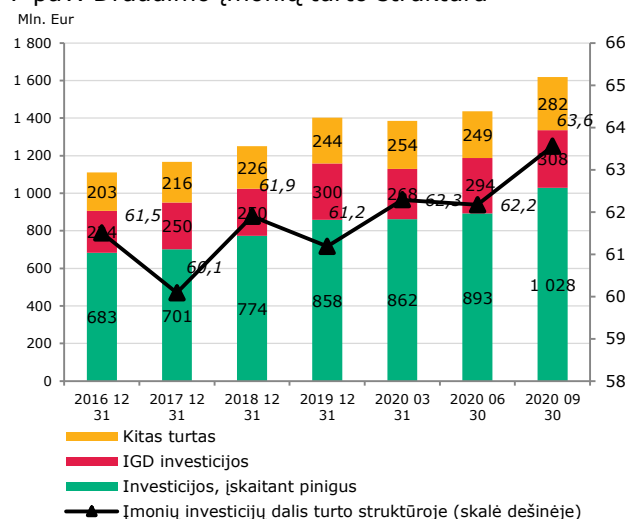
Šių metų trečiąjį ketvirtį išaugusiai draudimo įmonių valdomo turto sumai didžiausią įtaką turėjo bendrovių sujungimas bei sukaupti ir nepaskirstyti ar neišmokėti dividendai. Draudimo įmonių valdomo turto vertė 2020 m. trečiąjį ketvirtį sudarė 1,618 mlrd. Eur ir, palyginti su 2019 m. pabaiga, padidėjo 15,3, o palyginti su antrojo ketvirčio pabaiga – 12,7 proc. Pašalinus bendrovių sujungimo įtaką, pokyčiai sudarė atitinkamai 4,6 ir 2,2 proc. Trečiąjį ketvirtį, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, gyvybės draudimo įmonių turto suma išaugo 3,4 proc. ir sudarė 701,8 mln. Eur, o tai nulėmė išaugusi nuosavo kapitalo investicijų apimtis ir padidėjusi IGD turto vertė. Ne gyvybės draudimo įmonių valdomo turto suma rugsėjo 30 d. sudarė 916,2 mln. Eur, palyginti su antruoju ketvirčiu, ši suma išaugo net 21,0, o palyginti su praėjusių metų pabaiga – 25,3 proc. Turto vertės pokytis, neapimantis bendrovių sujungimo įtakos, sudarė atitinkamai 2,2 ir 4,8 proc.

Paskelbus COVID-19 pandemiją ir siekiant išlaikyti stabilumą finansų rinkose, draudimo įmonėms, kaip instituciniam investuotojui, Lietuvos bankas, palaikydamas tarptautinių institucijų išreikštą nuomonę, rekomendavo nemokėti dividendų akcininkams iš uždirbto 2019 m. pelno. Lietuvos rinkoje veikiančių draudimo įmonių akcininkai atsižvelgė į šią rekomendaciją. Visas 2019 m. uždirbtas pelnas liko įmonėse, todėl išaugo bendrovių valdomas turtas ir sutvirtėjo kapitalo pozicijos.

Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, didžiausią įtaką gyvybės draudimo turto pokyčiams turėjo IGD turto svyravimai: dėl visą pasaulį apėmusios pandemijos sukeltų pokyčių ir dėl to stipriai kritusios investicinio vieneto vertės pirmąjį ketvirtį sumažėjusi IGD turto suma 2020 m. antrąjį ketvirtį atsikūrė, o trečiąjį ketvirtį pasiekė 307,6 mln. Eur, t. y. 2,4 proc. perkopė parėjusių metų pabaigoje valdyto turto vertę. Pokyčius nulėmė ne tik padidėjusi investicinių vienetų vertė, bet ir atsikuriantis naujų sutarčių sudarymas po karantino nulemtų suvaržymų. Gyvybės draudimo įmonės nuosavas investicijas valdo pakankamai konservatyviai ir šioms sumoms finansų rinkų svyravimai įprastai neturi didelės įtakos, tačiau trečiąjį ketvirtį, palyginti su praėjusių metų pabaiga, investicijų apimtis išaugo 23,4 mln. Eur (įskaitant pinigus) ir sudarė beveik 371 mln. Eur, t. y. 53 proc. viso įmonių turto.

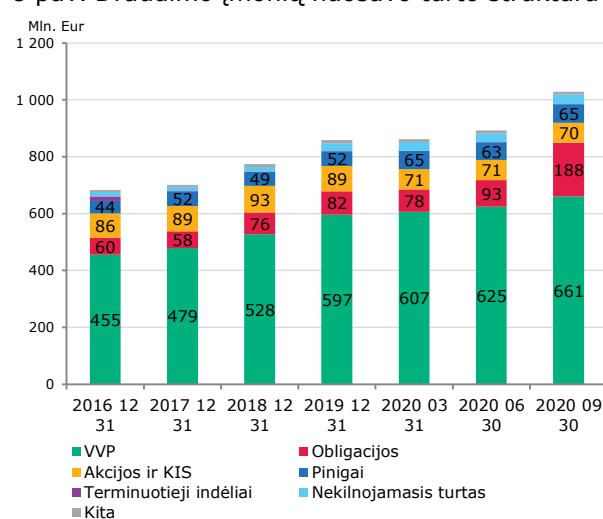
Ne gyvybės draudimo įmonių turtas išaugo iki 916,2 mln. Eur, palyginti su praėjusių metų pabaiga, išaugo beveik 185 mln. Eur. Dėl bendrovių sujungimo padidėjo visos reikšmingos turto pozicijos, o labiausiai išaugo investicijų (įskaitant pinigus) apimtis – 657,4 mln. Eur, t. y. buvo 28,7 proc. didesnė nei praėjusių metų pabaigoje. Neįvertinus bendrovių sujungimo įtakos, ne gyvybės draudimo bendrovių turtas išaugo beveik 5, o investicijų (įskaitant pinigus) apimtis, palyginti su praėjusių metų pabaiga, – 6,7 proc.

7 pav. Draudimo įmonių turto struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

8 pav. Draudimo įmonių nuosavo turto struktūra

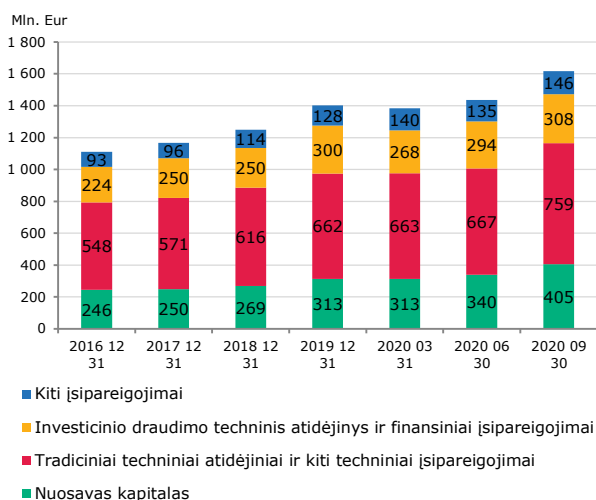
Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. rugsėjo 30 d. bendra draudimo įmonių nuosavo turto investicijų apimtis perkopė 1 mlrd. Eur ribą ir sudarė 1,028 mlrd. Eur – 19,8 proc. daugiau nei 2019 m. pabaigoje arba 6,7 proc. daugiau pašalinus bendrovių sujungimo įtaką. Draudimo bendrovių investicijų portfelio struktūrai būdingas konservatyvumas: didžiąją dalį investicijų sudaro mažiau nuo rinkos svyravimų priklausomi skolos VP. Trečiąjį ketvirtį dėl bendrovių sujungimo išaugusi investicijų apimtis nulėmė reikšmingas portfelio struktūros korekcijas. Investicijos į VVP ir toliau sudarė didžiausią portfelio dalį, tačiau nors absoliučiu dydžiu jų vertė išaugo iki 660,8 mln. Eur, jos dalis portfelyje sumažėjo iki 64,3 proc. (praėjusių metų pabaigoje sudarė 69,5 %). Atitinkamai investicijos į kitų įmonių obligacijas išaugo iki 188,4 mln. Eur ir sudarė 18,3 proc. investicijų portfelio, arba 8,8 proc. p. daugiau nei metų pabaigoje. Investicijų portfelio struktūros pokyčiai patvirtina, kad draudimo įmonės nėra linkusios prisiimti rizikos dėl investicijų verčių svyravimų ir toliau investuoja tik į mažiau rizikingus investicinius objektus. Investicijos į nuosavybės VP sudarė 6,8 proc. ir per ketvirtį ryškesnių pasikeitimų nebuvo.

Per 2020 m. tris ketvirčius draudimo įmonių nuosavas kapitalas padidėjo 29,4 proc. ir sudarė 405,5 mln. Eur: ne gyvybės draudimo įmonių – 281,8 mln., gyvybės – 123,7 mln. Eur. Nuosavo kapitalo augimą lėmė jau

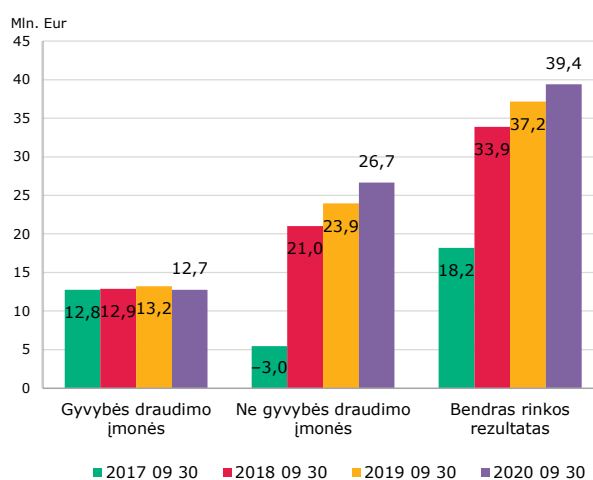
anksčiau įvardyti rinkos pokyčiai ir akcininkų veiksmai, taip pat 3 mln. Eur padidintas vienos iš bendrovių įstatinis kapitalas. Nevertinant bendrovių susijungimo įtakos, rinkoje veikiančių bendrovių nuosavas kapitalas, palyginti su praėjusių metų pabaiga, būtų išaugęs 13,1, ne gyvybės draudimo bendrovių – 11,4 proc. Draudimo įmonių suformuotų draudimo įsipareigojimų suma sudarė beveik 1,067 mlrd. Eur, t. y. buvo 10,9 proc. didesnė nei praėjusių metų pabaigoje. Įsipareigojimų vertės padidėjimą lėmė turto, IGD techninių atidėjinių sumos pokyčiai ir bendrovių sujungimas. Pašalinus bendrovių sujungimo įtaką, techniniai atidėjiniai būtų išaugę 2,0 proc., o dėl susitraukusios draudimo veiklos apimties perkeltų įmokų techninio atidėjinio suma sumažėjo.

9 pav. Draudimo įmonių įsipareigojimų struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

10 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

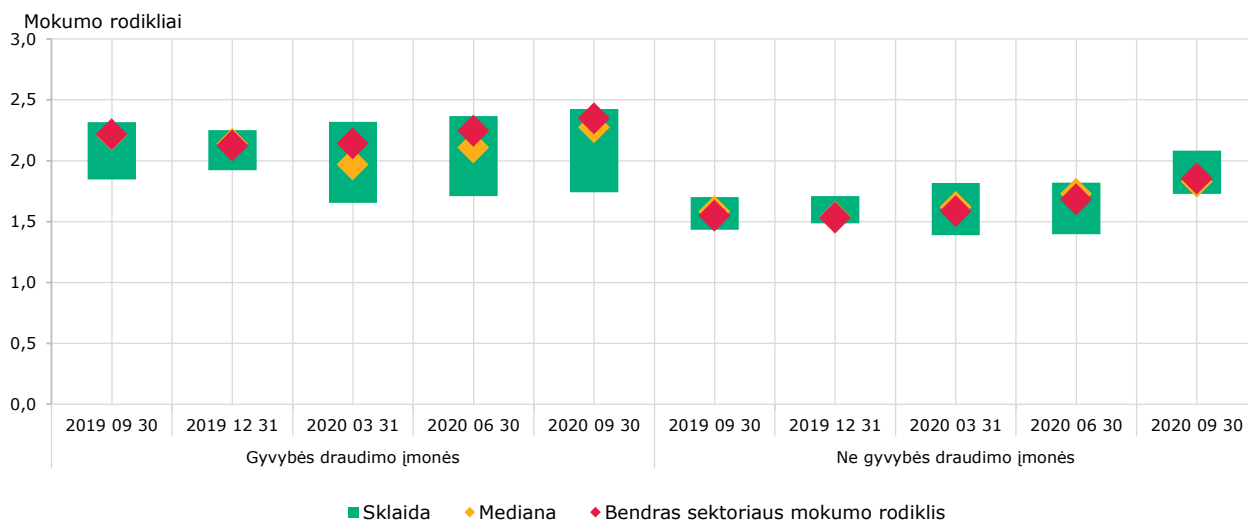
Per 2020 m. tris ketvirčius Lietuvos Respublikoje registruotos draudimo įmonės uždirbo 39,4 mln. Eur pelno – 6,0 proc. daugiau nei 2019 m. tuo pačiu laikotarpiu. Gyvybės draudimo įmonių uždirbtas pelnas sudarė 12,7 mln. Eur – 3,6 proc. mažiau nei prieš metus. Šiais metais dėl kilusios pandemijos labai sumažėjo sudarytų naujų gyvybės draudimo sutarčių, tačiau ankstesniais metais sudarytas administruojamas draudimo sutarčių portfelis užtikrino gyvybės draudimo įmonių finansinį stabilumą, nors uždirbtas pelnas ir sumenko. Ne gyvybės draudimo įmonių pelnas sudarė 26,7 mln. Eur – 11,4 proc. daugiau nei prieš metus. Nepaisant susitraukusios draudimo veiklos, šią veiklą vykdančių įmonių veiklos rezultatui teigiamą įtaką padarė ankstesniais laikotarpiais suformuotos perkeltų įmokų techninio atidėjinio sumos pokytis ir bendrovių sujungimas. Visos įmonės dirbo pelningai, nors kai kurių bendrovių pelnas – simbolinis.

5. ĮMONIŲ MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMŲ VYKDYMAS

Visos draudimo įmonės vykdė mokumo kapitalo reikalavimus.

Pagal direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus apskaičiavus draudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimą ir įvertinus turimų nuosavų lėšų dydį, nustatyta, kad visos draudimo įmonės buvo mokios, t. y. turėjo pakankamai tinkamų nuosavų lėšų mokumo kapitalo reikalavimui ir minimalaus kapitalo reikalavimui padengti. 2020 m. rugsėjo 30 d. gyvybės draudimo įmonių mokumo rodiklis buvo 2,35, ne gyvybės – 1,85. Palyginti su praėjusių metų pabaiga, daugiau nei 10 proc. išaugusio gyvybės draudimo įmonių mokumo rodiklio dydžiui didžiausią įtaką turėjo sukauptas ir nepaskirstytasis 2019 m. pelnas, o ne gyvybės draudimo įmonių mokumui (jis išaugo daugiau nei 20 %) – dar ir bendrovių sujungimas.

11 pav. Draudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimo rodikliai

Šaltinis: Lietuvos bankas.

6. DRAUDIMO BROKERIŲ ĮMONĖS

2020 m. rugsėjo 30 d. 30 proc. draudimo rinkoje sudarytų sutarčių buvo sudarytos tarpininkaujant draudimo brokerių įmonėms. 2020 m. rugsėjo 30 d. Lietuvos draudimo rinkoje veikė 97 draudimo brokerių įmonės, o dar 2 draudimo brokerių įmonės buvo įtrauktos į draudimo brokerių įmonių sąrašą, kurios veiklą pradės vykdyti artimiausiu metu. Per 2020 m. tris ketvirčius draudimo brokerių įmonės tarpininkavo sudarant 1,67 mln. draudimo sutarčių – jų skaičius, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, beveik nepakito ir sudarė beveik 30 proc. rinkoje sudarytų sutarčių. Kaip įprasta, draudimo brokerių įmonės aktyviausiai veikė ne gyvybės draudimo rinkoje. Tarpininkaujant draudimo brokerių įmonėms, sudarytų draudimo sutarčių portfelio struktūra nepakito, didžiausia sutarčių dalis teko TPVCA grupei – 69,5, prieš metus – 66,7 proc. visų sutarčių. Antras pagal populiarumą buvo pagalbos draudimas, trečias – sveikatos draudimas (apimantis draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir draudimo ligos atveju grupes) ir kasko draudimas.

4 lentelė. Pagrindiniai draudimo brokerių įmonių veiklos rodikliai

Eil. nr.	Rodikliai	Suma			Augimo tempas, proc.	
		2018 09 30	2019 09 30	2020 09 30	2019 m.	2020 m.
1.	Sudarytos draudimo sutartys, tūkst. vnt.	1 501,8	1 677,3	1 673,2	11,7	-0,002
2.	Pardavimo pajamos, tūkst. Eur	38 512	42 328	43 220	9,9	2,1
3.	Ataskaitinio laikotarpio rezultatas, tūkst. Eur	6 217	5 290	7 869	-14,9	48,8

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Draudimo brokerių įmonių pardavimo (draudimo tarpininkavimo veiklos) pajamos, 2020 m. rugsėjo 30 d. finansinės atskaitomybės duomenimis, sudarė 43,2 mln. Eur – tai 2,1 proc. daugiau nei praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu. Draudimo brokerių įmonių veikla nagrinėjamu laikotarpiu buvo pelninga – įmonės uždirbo 7,9 mln. Eur pelno. Palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, uždirbtas pelnas padidėjo 48,8 proc. Pagrindinė išaugusio pelno priežastis – dėl COVID-19 plitimo šalies ūkyje įvykę pokyčiai ir dėl įvesto šalyje karantino draudimo brokerių įmonių sumažintos reprezentacinės, transporto, komandiruočių ir kitos sąnaudos. Pelningai dirbo 83 draudimo brokerių įmonės.

Draudimo brokerių įmonių turtas ir nuosavas kapitalas per 2020 m. tris ketvirčius išaugo: turtas – 2,5, nuosavas kapitalas – 12,8 proc. 2020 m. rugsėjo 30 d. 2 draudimo brokerių įmonės UADBB „DRAUSIMKA“ ir GrECo Lietuva, UADBB, nevykdė minimalaus nuosavo kapitalo reikalavimo (kapitalas negali būti mažesnis kaip 19 510 Eur arba turi būti ne mažesnis kaip 4 % per metus draudimo brokerių įmonės gautų draudimo įmokų, mokėtinų draudikams). Minėtos įmonės planuoja nebetęsti draudimo tarpininkavimo veiklos.

Pagal galiojančius teisės aktus, draudimo brokerių įmonės surinktas draudimo įmokas, skirtas atsiskaityti su draudikais, privalo laikyti atskirose banko sąskaitose. Pažymėtina, kad šis reikalavimas ataskaitiniu laikotarpiu buvo vykdomas.

7. VARTOTOJŲ IR DRAUDIMO RINKOS DALYVIŲ GINČŲ NAGRINĖJIMAS

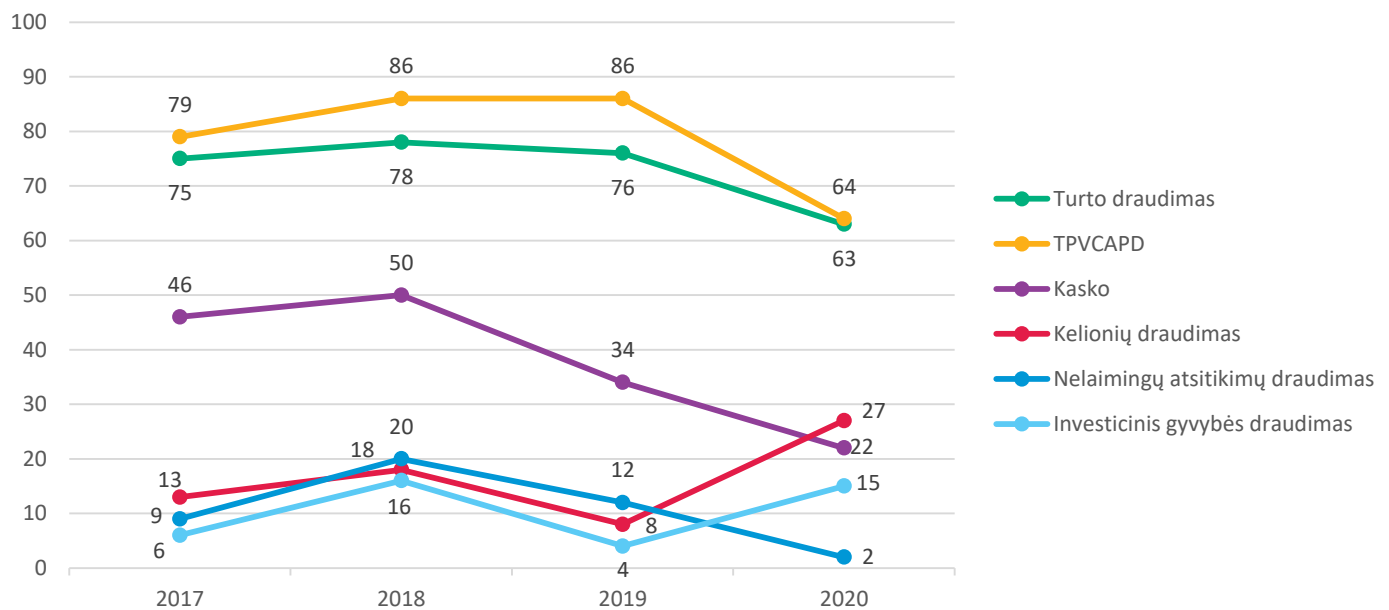
Per 2020 m. tris ketvirčius Lietuvos bankas išnagrinėjo 241 vartotojų ir draudimo bendrovių ginčą: tai sudaro 63 proc. visų per šį laikotarpį išnagrinėtų vartojimo ginčų. Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, kai buvo išnagrinėta 253 ginčai (67 % visų ginčų), nesutarimų su draudikais skaičius nereikšmingai sumažėjo, tačiau jie sudaro didžiausią Lietuvos banke išnagrinėjamų ginčų dalį.

Apžvelgiamu laikotarpiu Lietuvos bankas priėmė 83 sprendimus dėl ginčo esmės: 5 atvejais vartotojų reikalavimai buvo patenkinti visiškai, 8 atvejais vartotojų reikalavimus nuspręsta tenkinti iš dalies, o 70 atvejų vartotojų reikalavimai buvo pripažinti nepagrįstais.

Draudimo bendrovės įvykdė 11 vartotojų naudai priimtų rekomendacinių sprendimų, 2 rekomendacijas įgyvendinti atsisakė.

Net 54 atvejais ginčai buvo išspręsti vartotojams ir draudimo bendrovėms pasiekus abi šalis tenkinantį susitarimą arba draudimo bendrovėms patenkinus vartotojų reikalavimus. Per praėjusių metų pirmus tris ketvirčius buvo pasiekti tik 36 taikūs susitarimai. Taikių susitarimų dalis padidėjo nuo 14 iki 22 proc. visų sprendimų.

12 pav. Ginčų per tris ketvirčius skaičius pagal pagrindines paslaugas

Šaltinis: Lietuvos bankas.